रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

इयत्ता - ६ वी | द्वितीय सत्र परीक्षा २०२४ - २५ | गुण - ४०

वेळ - २ .०० तास | विषय - समाजशास्त्र | पेजेस - ४

सूचना:- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

३) प्रश्न क्रमांक १ ते ३ प्रश्न इतिहास व प्रश्न क्रमांक ४ व ५ नागरिकशास्त्र व ६ ते ९ भूगोल या विषयांवरील आहेत.

४) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.

(इतिहास)

१. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहून वाक्य पूर्ण करा. २

१) चीनमध्ये तयार होणाऱ्या रेशमी कापडाला भारतात .... असे नाव होते. (चीनांशुक, मिंग, फुनान)

२) कलिंग राज्याचा प्रदेश आजच्या .... राज्यात होता. (आंध्रप्रदेश, उत्तर प्रदेश, ओडिशा)

२. खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ४) ४

१) सत्रपांमध्ये लढाया का सुरू झाल्या ?

२) पैठणचे प्राचीन काळातील नाव काय होते ?

३) प्राचीन भारतातील दोन आर्ष महाकाव्ये कोणती ?

४) गुप्त घराण्याचा संस्थापक कोण होता ?

५) कोणत्या मूल्यांना सम्राट अशोक महत्त्व देत असे ?

३. अ) खालील प्रश्नांची दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही ३) ६

१) प्राचीन भारतात कोणत्या भाषांमधून साहित्यनिर्मिती झाली ?

२) 'मुझिरीस' बंदरातून कोणत्या वस्तूंची निर्यात होत असे ?

३) समुद्रगुप्त वीणावादनात प्रवीण होता, हे कशावरून सिद्ध होते ?

४) 'गांधार शैली' याविषयी माहिती लिहा.

ब) खालील प्रश्नांची तीन ते चार वाक्यांत उत्तरे लिहा. (कोणताही १) २

१) नालंदा विद्यापीठाची माहिती लिहा.

२) ऐतिहासिक वास्तूंना भेट दिल्यानंतर तुम्ही तेथील कोणती माहिती गोळा कराल ?

(नागरिकशास्त्र)

४. अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहून वाक्य पूर्ण करा. २

१) गावात राहणाऱ्या मतदारांच्या सभेला .... असे म्हणतात.

(ग्रामपंचायत, ग्रामसभा, ग्रामसेवक)

२) शहरी स्थानिक शासन संस्थांच्या निवडणुका दर .... वर्षांनी होतात. (तीन, चार, पाच)

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही २) २

१) नगरपंचायत कोणत्या ठिकाणी असते ?

२) न्यायव्यवस्थेच्या शिरोभागी कोणते न्यायालय असते ?

३) पंचायत समितीच्या सभापतीवर कोणती जबाबदारी असते ?

५. खालील प्रश्नांची तीन ते चार वाक्यांत उत्तरे लिहा. (कोणताही १) २

१) ग्रामसभेच्या कार्यातील महिलांचा सहभाग स्पष्ट करा.

२) जलवाहिनी फुटल्यामुळे रस्त्यावर पाणी साठले आहे, अशा प्रसंगी तुम्ही काय कराल ?

(भूगोल)

६. अ) अचूक पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. ३

१) उष्ण कटिबंधीय प्रदेशात प्रामुख्याने .... व्यवसाय आढळतात.

अ) प्राथमिक ब) द्वितीयक क) तृतीयक

२) पृथ्वीवर जमिनीचे प्रमाण ....% आहे.

अ) ३५% ब) २९.२०% क) ७०.२०%

३) रायगड किल्ला वास्तूचा खडक .... प्रकारचा खडक आहे.

अ) अग्निजन्य ब) स्तरित क) रूपांतरित

ब) गटात न बसणारा शब्द ओळखा. २

१) अरबी समुद्र, भूमध्य समुद्र, मृत समुद्र, कॅस्पियन समुद्र

२) शंख, मासे, खेकडा, जहाज

७. अ) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ३) ३

१) कोणत्या व्यवसायांना प्राथमिक व्यवसाय म्हणतात ?

२) खडक म्हणजे काय ?

३) पृथ्वीवरील कोणता समुद्र हा सर्वात क्षारयुक्त समुद्र म्हणून ओळखला जातो ?

४) मानव कोणते ऊर्जा साधन सर्वाधिक वापरतो ?

ब) खालील विधानांची भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही २) ४

१) पर्यावरणपूरक ऊर्जा साधनांचा वापर गरजेचा आहे.

२) व्यवसायाचे प्रकार व्यक्तीचे उत्पन्न ठरवतो.

३) नैसर्गिक संसाधनांचे संवर्धन करणे गरजेचे आहे.

८. अ) खालील दिलेला नकाशा लक्षपूर्वक अभ्यासा व त्याखालील दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही २) २

(नकाशा पान नं ४ वर पहावा)

१) भारतातील कोळसा क्षेत्रे असणारी राज्ये कोणती ?

२) गोदावरी नदीच्या खोऱ्यात कोणते खनिज साठे आढळतात ?

३) मुंबई हाय खनिजतेल क्षेत्र कोणत्या समुद्रात आहे ?

ब) खालील ओघतक्ता पूर्ण करा. (कोणताही १) २

१) वनांतून मिळणारी उत्पादने

फळे		लाकूड	

२) जगातील महासागर

पॅसिफिक		आर्क्टिक	

९. खालील प्रश्नांची चार ते पाच वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही २) ४

१) महासागरातून मानव कोणकोणत्या गोष्टी मिळवतो ?

२) अग्निजन्य खडक व रूपांतरित खडक यांमधील फरक स्पष्ट करा.

३) मृदा तयार होणे कोणत्या घटकांवर अवलंबून आहे ?

प्र. क्र. ८ (अ) साठी नकाशा